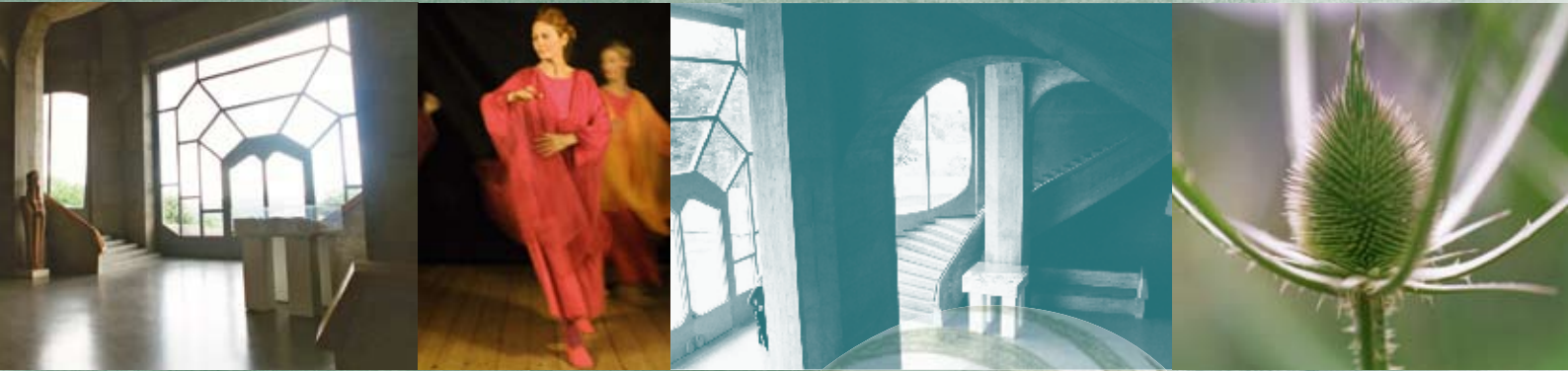

Antroposofí

Arbejdet í Danmark udfra
Rudolf Steíners ímpulser

Antroposofi – en hjælp til forståelse af mennesket

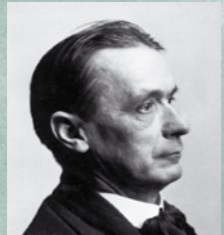

Antroposofien er Rudolf Steiners værk. Navnet Rudolf Steiner er dog kendt i vide kredse, som ikke har kendskab til, hvad ordet antroposofi står for.

Rudolf Steiner levede fra 1861 til 1925. Hans uddannelse lå på naturvidenskabernes og filosofiens område. Det filosofiske hovedværk er "Frihedens filosofi" fra 1894. Da det udkom, betragtedes det som yderst radikalt. Mange så et slægtskab mellem dets hovedtanker og Nietzsches filosofi. Med dette værk fik Steiner ikke noget gennembrud. En grund hertil kan sikkert også søges i dets stærkt koncentrede fremstillingsform. Efter 100 år begynder det at finde forståelse i filosofiske kredse. I dag kan vi se, at det ikke har tabt i aktualitet. Allerede i dette værk kan vi finde kimene til det, der senere blev Steiners praktiske reformarbejde. Grundtanken er den, at en forståelse for mennesket som et jegvæsen, der har sin rod i et reelt eksisterende åndeligt eller tanke-kosmos, kan være grundlaget for en ny moral, en frihedens moral, der erstatter ældre tiders pligtbegreb med et moderne frihedsbegreb. Det frie menneske behøver ikke pligten. Det finder grunden til sine handlinger i sig selv, i en skabende tænkning, som gør harmoni mellem individuel frihed og fællesskab mulig.

I værket "Teosofi" fra 1904 videreudvikler Steiner disse tanker. Det hedder her, at mennesket består af legeme, sjæl og ånd, og ikke som

Rudolf Steiner

det så ofte siges af sjæl og legeme. Søren Kierkegaard har givet udtryk for det samme, og der er her et nært slægtskab mellem Kierkegaard og Steiner. Kierkegaard benytter undertiden den formulering, at mennesket er en syntese af legeme og sjæl, sat af ånden. Sjæl og legeme er det, som er givet på forhånd som menneskets livsgrundlag. Vi er fysiologiske væsener, der har bestemte oplevelser og tilbøjeligheder, og vi har mulighed for at skabe orden mellem disse to sider af vort væsen. Det, der skaber harmonien, er noget tredje. Vi – det er mennesket som åndsvæsen – bestemmer i vid udstrækning forholdet mellem de to naturgivne sider af vort væsen. Vi bekræfter eller tager afstand fra vore tilbøjeligheder, eller vi modificerer dem. Det er jeget, åndsvæsenet, der ordner her. Mennesket er altså ikke blot et legeme eller en krop. Dette væsen stammer ikke fra naturen. Kierkegaard udtrykker det undertiden ved at sige, at mennesket fortvivler, hvis det savner uendeligheden; men det fortvivler også, hvis det savner endeligheden. Steiner siger noget tilsvarende, men går et skridt videre, idet han vil vise, at det er muligt for mennesket at nå til en indre erfaring af det oversanselige, og at dets opgave kan betragtes på den måde, at det bør bruge sine oplevelser i og forståelse af det oversanselige til at dygtiggøre sig til sit arbejde i denne verden. Bogen "Teosofi" giver en skitse af et sådant menneskebillede.

I bogen "Hvorledes opnås kundskab om de højere verdener?", også fra 1904, viser Steiner, hvorledes det er muligt ved meditativt arbejde at opnå bevidst indsigt i den oversanselige verden. Blandt de vigtige resultater, som en sådan bevidst oplevelse kan bringe, er indsigten i det forhold, at den menneskelige individualitet lever gentagne gange på jorden og i ethvert jordliv erfarer virkninger af sine tidligere liv. Læren om reinkarnation og karma vises som en oversanselig erfaring, som en sandhed, der imidlertid også kan begribes af fornuften.

Fra år 1900 var Rudolf Steiner i forbindelse med en gruppe teosoffer i Berlin, der henvendte sig til ham i anledning af Friedrich Nietzsches død i august dette år. Steiner havde i 1897 udgivet en bog om ham og heri skildret ham som den tænker, der gør op med alle intellektuelle autoriteter. Det var således de udpræget moderne træk i Steiners tænkning, der forbandt ham med teosofferne, da disse nu bad ham om at holde en mindeforelæsning over Nietzsche. Teosofferne satte pris på hans arbejdsmåde, og den første kontakt førte til afholdelse af foredragsrækker om den europæiske mystik (1900-1901) og om "Kristendommen som mystisk kendsgerning". (1901-1902) Derigennem blev han kendt i teosofiske kredse ud over Tyskland, og i 1902 bad man ham om at blive generalsekretær i den sektion af Det Teosofiske Samfund, som man nu ville grundlægge i Tyskland. Samtidig med at han gik ind på dette, underviste han på en socialistisk "Arbeiterbildungsschule" i Berlin. Han arbejdede, hvor hans arbejde ønskedes. Vigtigt er det, at teosofferne kendte til hans positive forhold til kristendommen, inden de bad Steiner om at blive generalsekretær i deres sektion. Muligheden for menneskets fulde befrielse skænkes det af Kristus. Dette var, hvad

den radikale modernist Steiner mente at kunne indse. At han kan forene Nietzschebeundreren og den kristne i sig kan måske gøres kort forståeligt ved en henvisning til et ord fra Johannesevangeliet: "I skal forstå sandheden, og sandheden skal befri jer".

Hvis et menneske skal kunne leve et meningsfyldt liv, må det kunne have fortrøstning til sig selv og til fremtiden. Vi oplever i vore dage to stærke tendenser, som strider mod hinanden. Den ene går i retning af kontrol, system, underkastelse under teknikens og økonomiens love, medens den anden går i retning af opløsning og vilkårlighed. I vort gennemkontrollerede samfund er der trods alt mange tabere. Hvis man ser, hvorledes menneskejeget er spændt inde mellem ånd og natur, får man gennem denne indsigt et middel til at vække de skabende evner, der kan give de nødvendige systemindskrænkninger af livet et menneskeligt præg og samtidig sikre mod, at friheden bliver til opløsning. Antroposofien vil være en hjælp til at gøre livet menneskeligt ud fra indsigten i den åndelige verden, en indsigt, som kan blive praktisk i dagligdagen.

1913 blev Steiner afsat som generalsekretær i Det Teosofiske Samfund. Han grundlagde et Antroposofisk Selskab, som fik sin nuværende konstitution 1923.

Efter at han havde brugt årene 1900 til ca. 1917 til at grundlægge en videnskab om ånden og fra 1913 også havde været optaget af bygningen af et centrum til den antroposofiske bevægelse i Dornach i Schweiz, arbejdede han i sine sidste leveår især på at vise, hvorledes åndserkendelsen kan blive frugtbar i menneskets sociale sammenhænge. Fra 1919 var han stærkt optaget af arbejdet med grundlæggelsen af en ny pædagogik.

I Danmark findes der 16 Rudolf Steiner skoler (2006). I disse er det en udtalt bestræbelse, at børnene skal hjælpes til at kunne udvikle sig til selvstændige mennesker, der kan gå ud i livet med tillid til egne evner og til fremtiden. Til de pædagogiske virkemidler, som man anvender i håbet om at kunne nå dette mål, hører udstrakt brug af kunstnerisk udformning af undervisningen, i de yngre klasser med udstrakt brug af fortællestof. For at fremme det sociale sammenhold anvender man hverken karakterer eller eksaminer. En udbygget Rudolf Steiner skole er en 12 årig enhedsskole.

Rudolf Steiners navn er også knyttet til andre reformbestræbelser. Udviklingshæmmede børn nyder godt af pleje og undervisning i en række hjem, skoler og institutioner, som også er kendetegnede ved helt specielle metoder, der sigter mod at give dem et værdigt liv. Med hensyn til den voksne udviklingshæmmedes arbejdsliv tages der hensyn til en række socialterapeutiske aspekter, der øger arbejdsglæden.

I landbruget kendes den biodynamiske dyrkningsmetode, som bygger på en indsigt i sammenhængen mellem jordiske og kosmiske kræfter, som den især er fremstillet i Steiners "Landbrugskursus".

Eurytmi er en bevægelseskunst, der tager udgangspunkt i sproget og musikken selv. Ligesom alt kan udtrykkes gennem ord og toner, kan dette også få et optimalt udtryk gennem eurytmien.

Der kunne nævnes flere fornyelser, der udspringer af antroposofien, f.eks. indenfor lægekunst, arkitektur og sprog- og teaterkunst, men også indenfor bankvæsenet, hvor udlån vurderes ud fra etiske, sociale og miljømæssige synspunkter.

Det Almene Antroposofiske Selskab har
hovedsæde i Dornach ved Basel i Schweiz.
Yderligere oplysninger findes på
Antroposofisk Selskabs hjemmeside:

www.antroposofi.dk

Antroposofisk Selskab Danmark

Sekretariat

Ibækvej 202, DK- 7100 Vejle
Tlf. 8627 6060
E- mail: asd@mail.tele.dk